

Gökhan DUMANLI

Arkadaşım Bir Gün

Resimleyen: Murat Tanhu YILMAZ

Gökhan Dumanlı
Arkadaşımınla
Bir Gün

Bu kitabın pedagojik değerlendirmesi
Klinik Psikolog Uzm. Meltem Sezer tarafından yapılmıştır.

© 2020, Mavi Bilye Yayınları
Yazan: Gökhan DUMANLI
Editör: Saliha KARAGÖZ
Resimleyen: Murat Tanhu YILMAZ
Grafik Tasarım: Beste ŞENSES

ISBN: 978-605-06844-0-7
Yayınevi Sertifika No: 41156
Basımevi: Koza Yayın Dağıtım Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Matbaa Sertifika No: 45553

Bu yayının tüm hakları saklıdır ve HVS GROUP İletişim ve Medya A.Ş. ye aittir.
Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

© HVS GROUP İletişim ve Medya A.Ş.

Meşrutiyet Mah. Sütlü Sok. No: 6/4 Şişli - İstanbul

Tel: 0212 261 74 68 - www.mavibilye.com.tr - info@mavibilye.com.tr

facebook.com/mavibilyeyayinlari - twitter.com/mavibilyeyayin - instagram.com/mavibilyeyayin

© Mavi Bilye, HVS GROUP İletişim ve Medya A.Ş. nin tescilli markasıdır.

www.mavibilye.com.tr

Sevgili Okur,

Tohum Otizm Vakfı otizmin erken yaşlarda fark edilmesi, otizmlı çocukların yoğun bireyselleştirilmiş eğitim ile topluma kazandırılması ve bu hizmetlerin yurt çapında yaygınlaştırılması için çalışmalar yapar. Bu kitapta doğada otizmlı arkadaşıyla zaman geçiren Burak'ın hikâyesi anlatılırken otizmlı bir arkadaşına sahip olmanın nasıl bir deneyim olduğundan bahsediliyor. Şimdi sana bir soru sormak istiyorum. Otizmin ne olduğunu biliyor musun?

Otizm doğuştan gelen ve yaşamın ilk üç yılında fark edilen gelişimsel bir farklılıktır. Evet, doğru okudun, otizm bir hastalık değil, bir farklılıktır. Belki de senin bahsettiğim bu farklılıklara sahip bir arkadaşın olmuştur. Hadi biraz düşün bakalım hiç otizmlı bir arkadaşın veya yakınının var mı? Sana bazı ipuçları vereceğim;

- *Konuşurken senin gözlerine bakamayan,*
- *Adını seslendiğinde dönüp sana bakmayan,*
- *Dönen tekerleklere, rüzgâr güllerine ya da pervanelere karşı aşırı ilgi duyan,*
- *İleri geri, sağa sola sallanıp parmak uçlarında yürüyen,*
- *Oynadığın oyunlara eşlik edemeyen, hep kendi başına oynamak istiyormuş gibi gözüken,*
- *İstediği bir şeyi işaret parmağını kullanarak gösteremeyen,*
- *Oyuncaklarını sıraya dizen, hep aynı kıyafeti giymek gibi takıntılı davranışlar sergileyen,*
- *Konuşarak kendini ifade etmede zorluklar yaşayabilen bir arkadaşın veya yakınının var mı?*

Cevabın evet ise ne mutlu sana! Otizmlı birini tanımak çok mutluluk verici olmalı. Cevabın hayır ise sakın üzülme, artık otizmlı bireylerin özelliklerini biliyorsun, onları fark etmen ve yakından tanıman için hâlâ çok fazla fırsatın olabilir. Senden isteğimiz bundan sonra yukarıda saydığımız ipuçlarını hatırlayarak otizmin farkında ve otizmlı arkadaşlarının yanında olmandır.

Sevgiler,
Tohum Otizm Vakfı

Merhaba ben Burak, yanımda da arkadaşım Efe var. Efe, otizmli. O çok yetenekli ve heyecanlı bir arkadaşım. Ben ve Efe bugün macera dolu bir doğa gezisine çıkacağımız için çok mutluyuz.

Efe ile yürüyüşümüz sırasında bir ağacın altında oturduk.
Biraz dinlendik. Efe büyütecini çıkarıp toprağı incelemeye başladı. Efe dikkatle bir şeye bakıyordu.
Sence Efe neye bakıyor?
Efe'nin gördüğü şeyin resmini bu beyaz yere çiz.

Ben de büyütecimle bir yaprağı yakından inceledim.
Sonra diğer yapraklara da baktım.
“Efe, haydi birbirinin aynısı olan iki yaprak bulalım.” dedim.
İşte, Efe ile baktığımız yapraklar.
Birbirinin aynısı olan iki yaprağı bulabilir misin?

Efe ve ben, doğada olmayı çok seviyoruz.
Çimlerde yuvarlanmak çok hoşumuza gidiyor.
Toprağı hissetmek harika bir duygu.

Sıra sende!
Doğada yapmayı çok
sevdiğin şeyleri
işaretle.

Efe ile vakit geçirmek her zaman çok keyifli. Onun enerjisi çok yüksek. Zıplamak, koşmak, dans etmek, topla oynamak en sevdiği oyunlar arasında. Efe ile oynarken ikimizin de seveceği hareketli oyunları seçiyoruz.

Efe'nin ilgisi her an değişebiliyor. Topraęa çiçek dikerken bir anda kendimizi ağağta meyve toplarken buluyoruz. Ben ona nazikçe her Şeyi sırayla yapmamızı öneriyorum. Onun hızına yetişmek bazen zor olsa da onunla birlikte olmak çok hoŐ!

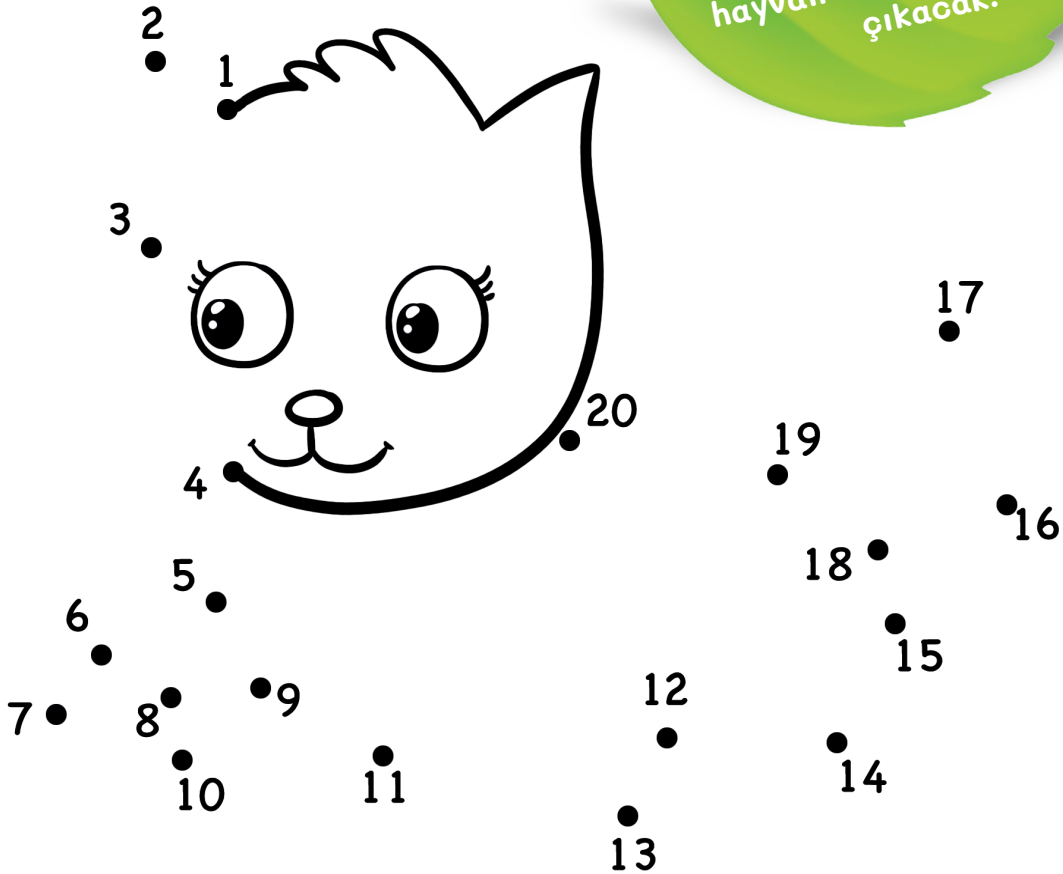

Efe ile ortak yönlerimizden biri de hayvan dostlarımızın ihtiyaçlarının farkında olmak. Bugün yanımızda kuru mama getirdik. Onlar için ayrılmış özel kaplara mamaları koyduk.

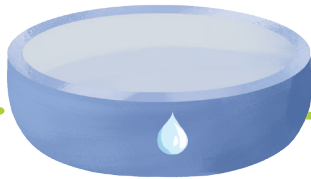
Sonra bir yavru köpek yanımıza geldi. Birlikte onu sevip ona mama verdik. Efe bu sırada aşırı heyecanlandı. Ona yavaşça “Efe’ciğim daha sakin olabiliriz.” dedim. O da beni dinledi ve sonra birlikte köpeği sevmeye devam ettik.

Bu görseldeki sayıları
1'den 20'ye kadar sırasıyla
birleştirin. Bakalım hangi
hayvan dostumuzun resmi
çıkacak!

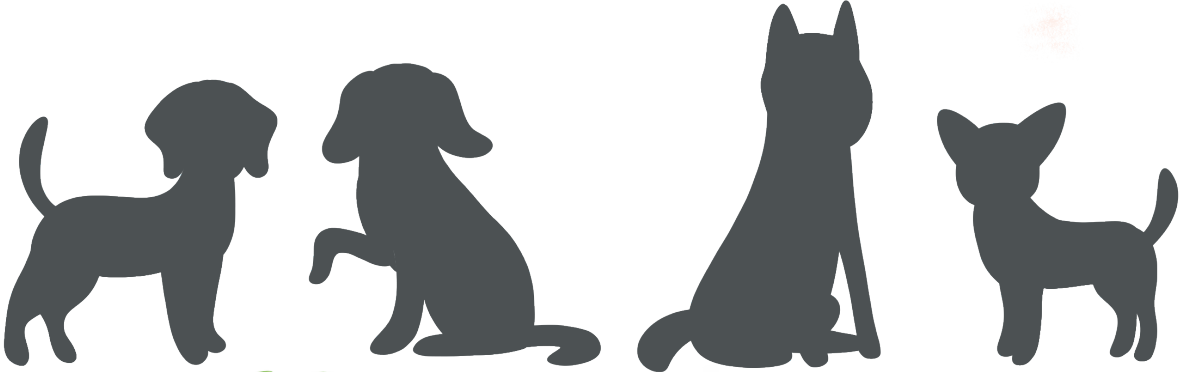
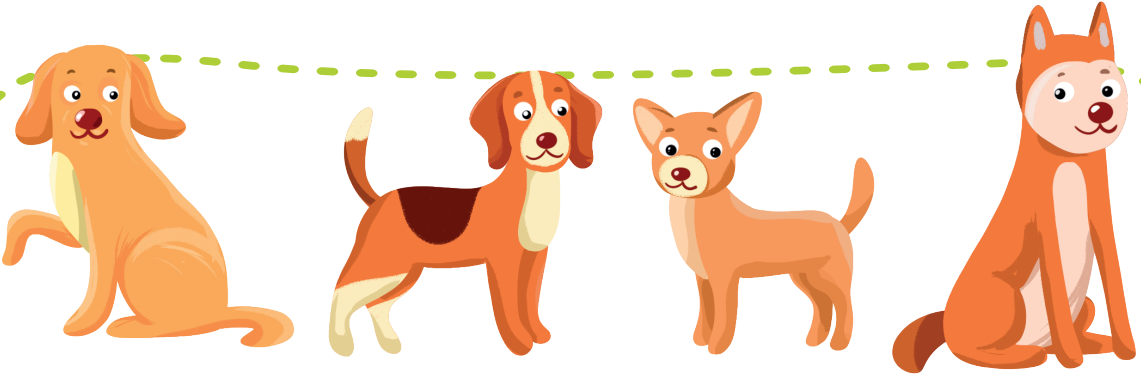

Çevremizdeki hayvan
dostlarımızdan birinin resmini
çizin. Aşağıdaki kapları
üzerindeki sembollere uygun
olarak doldurup resmini
tamamla.

Efe'nin gözleri çok hassas. Bazen fazla ışık ya da çok karanlık bir ortam onu rahatsız edebiliyor. O bazen söyleyemese de ben onun hareketlerine bakarak hoşlanmadığını anlıyorum ve hemen bulunduğumuz ortamı değiştirmeyi teklif ediyorum.

Efe fazla güneş ışığından rahatsız oluyor ama güneşli havaları da seviyor. Çünkü güneş sayesinde gölge oyunları oynayabiliyor. Peki, sen hayvanlarla gölgelerini eşleştirmeye ne dersin?

Efe'nin kulakları çok iyi duyuyor. Bazen ben daha fark etmemişken o bir kuşun veya uçağın sesini hemen duyabiliyor. Ortam çok gürültülü olduğunda hemen kulaklarını kapatıyor. Onu çok iyi anlıyorum çünkü gürültü bazen beni de rahatsız ediyor. Böyle zamanlarda daha sakin bir yere gidiyoruz.

Efe'nin rahatsız olduđu sesler
olduđu gibi dinlemekten
hoşlandığı sesler de var. İşte,
Efe'nin dinlemeyi sevdiği
müzik aletleri. Bu müzik aletleri
ile onları çalan sanatçıları
eşleştirebilir misin?

Efe ile tekrar ağacımızın yanına geldik. Kurt gibi acıkmıştık. Sırt çantalarımızdan sandviçlerimizi ve meyve sularımızı çıkardık. Sandviçimden bir ısırık almadan önce, “Ben bir ejderhayım. Ağzımı her açışımızda ağızımdan alevler çıkarıyorum.” dedim. Efe, “Ben de bir filim, bu yüzden litrelerce meyve suyu içmem gerekir.” dedi ve meyve suyundan uzuuun uzuuun içti.

Acaba yemeğini yerken ya da bir şey içerken sen neye benziyorsun?
Resmini çizsene!

İkimiz de ejderha olduk. İkimiz de ağızımızdan ateşler çıkararak yiyip bitirdik sandviçimizi. Fil hortumlarımızla da meyve sularımızı içtik. Ağızımızı silerken çok kibar biçimde afiyet olsun dedik birbirimize. Sonra da birbirimize başka kibar sözler söyledik. Bunun için de sırayla şunları yaptık.

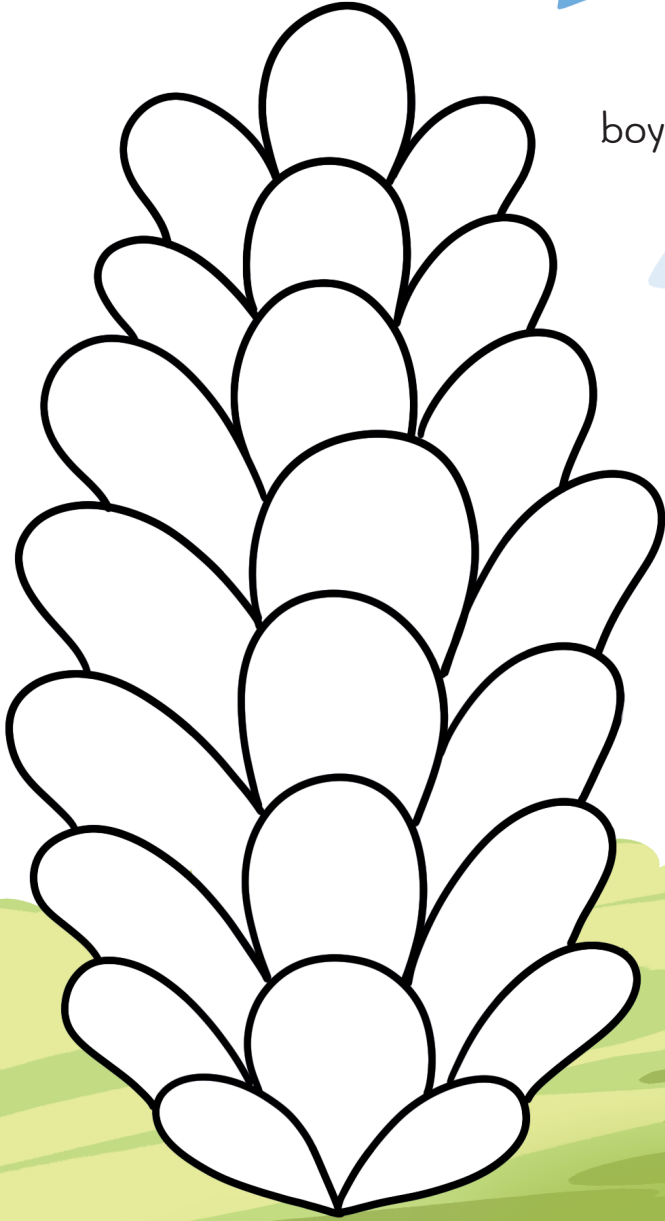
Resimlere bakarak
neler söylemiş
olduğumuzu tahmin
edebilir misin?

Efe ile tanışana kadar otizmin ne olduğunu bilmiyordum. Efe ile tanışınca otizmin bir farklılık olduğunu öğrendim. Tıpkı saçımızın sarı, siyah ya da turuncu olması gibi ya da kimimizin çok neşeli kimimizin duygusal kimimizin uzun ya da kısa boylu olması gibi.

Efe bazı şeyleri bizden daha farklı algılıyor. Bazen ani ve alıştığımızdan farklı tepkiler verebiliyor. Eğer onu anlamaya çalışırsam ve onunla konuşurken cümlelerimi basit ve kısa tutarsam çok iyi anlaşabiliyoruz.

Efe yürüyüşümüze devam ettiğimiz sırada bir kozalağa bastı. Eğilip kozalağı aldı. Efe, “Kozalak boyayalım mı?” der demez koşarak sırt çantalarımızın yanına gittik. Boyalarımızı aldık. Seçtiğimiz kozalakları boyamaya başladık. İkimiz de birbirimizin boyadığı kozalakları çok beğendik.

Sıra sende!
Sen de
kozalağını boya.

Kısa ve basit bir cümle kurdum: “Bu senin için Efe!” dedim ve boyadığım kozalağı uzattım. Efe de kısa ve basit bir cümle kurdu: “Bu senin için Burak!” dedi ve boyadığı kozalağı uzattı. Birbirimize hediye ettik kozalaklarımızı. Efe ile hediyelerimizi verirken birbirimize sarıldık. Sonra hızımızı alamadık çevremizdeki ağaçlara da sarıldık.

Ağaca sarıldığımızda kulağımı ağacın gövdesine yasladım. Ağacın sesini dinledim. “Efe, bu ağaçta bir sincap yaşıyor.” dedim. Efe de “Bu ağaçta bir sincap ailesi yaşıyor ve şu anda da sanırım fındık yeme partisi yapıyorlar.” dedi.

İkimiz de gülümsedik ve sesleri dinledik.

Ağaçta hangi canlılar yaşıyor olabilir?

Onların resmini ağaca çizer misin?

Efe bazen bana da sıkıca sarılıyor. Böyle anlarda onu incitmeden uyardıma çalışıyorum. Biliyorum ki o bazen hareketlerini kontrol etmekte zorlanıyor. O yüzden ona hiç kızmıyorum. Efe ile iletişim kurmakta gerçekten zorlanırsam bir yetişkenden yardım istemem gerektiğini biliyorum.

Efe beni çekiştirerek bir yere götürmek istedi. Bařta anlayamadım ama oyun parkını görünce salıncağa binmek istediğini anladım. Efe salıncağa binmeye bayılıyor. Efe bazen isteğini konuşarak ya da göstererek değil de istediği her neyse sizi onun yanına götürerek anlatıyor. Böyle zamanlarda ben de anladıklarımı tek tek ifade ederek onu anladığımı göstermeye çalışıyorum.

Salıncağa binmek isteyen başka çocuklarla birlikte sıraya girdik.
Sıra bize gelince de salıncağa bindik ve çok eğlendik.
Ne kadar yükseğe çıktığımızı anlamışsındır sanırım.

Efe ile ağacımıza doğru giderken arkadaşlarımızı gördük. Oyun oynuyorlardı. Ben “Merhaba arkadaşlar” dedim. Efe arkadaşlarımıza hiçbir şey demedi, sessizce durdu. Efe bazen benimle karşılaştığında da “günaydın” ya da “merhaba” demiyor. Ben her defasında ona “günaydın” ya da “merhaba” diyorum. Çünkü biliyorum ki o bunları duyduğunda çok mutlu oluyor.

Arkadaşlarıma “Biz de oynayabilir miyiz?” diye sordum. Hep birlikte oynamaya başladık. Bazen arkadaşlarımız Efe’nin bizi anladığını ya da bizimle oynamak istediğini fark edemeyebiliyor. Eğer biz Efe’yi yaptığımız her şeye katmaya devam edersek ben biliyorum ki o çok mutlu olacak. Arkadaşlar her zaman birbirini anlamalı ve yardımcı olmalı.

Artık gitme zamanı gelmişti. Arkadaşlarımıza “Görüşürüz.”⁹⁹ deyip ayrıldık. Efe ile yürürken etrafımızdaki ağaçlara baktık. Her ağaç birbirinden farklıydı.

Çam ağacı her zaman yeşil ama yaprakları sivri.
Meşe ağacı daha kısa ama kalın gövdeli.
Akasya ağacı bol yapraklı ve çiçekli.

Bizler de ağaçlar gibiyiz.
Ve dünya da bu farklı renklerin uyumuyla
Çok daha güzel.